

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Strategian lähtökohdaksi tulisi laittaa kestävän kehityksen luontoperustaisuus. Strategiassa ansiokkaasti tuodaan esille syitä säilyttää luonnon monimuotoisuutta sekä kestävyyden eri ulottuvuuksia (sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen). Strategia myös tunnistaa kestävyysmurroksen välttämättömyyden ja siitä seuraavia haasteita oikeudenmukaisen kestävyysmurroksen saavuttamiselle. YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelma Agenda 2030 ja sen toimeenpanoa tukemaan tilattu riippumaton asiantuntijaryhmän arviointi (GSDR19) tuovat selkeästi esille, että luonnonjärjestelmien turvaaminen ja luonnonvarojen käytön kestävyys ovat sosiaalisen ja taloudellisen kestävyysperusta (vahva kestävyys). Tätä kestävän kehityksen luontoperustaisuutta strategia ei riittävästi tuo esiin. Tästä voi seurata merkittäviä lisähaasteita kestävyysmurroksen oikeudenmukaisuutta tavoitteleville toimille. Ensinnäkin strategian keskeiset tavoitteet uhkaavat jäädä edellisen strategian tavoitteiden lailla saavuttamatta, mikäli luonnon monimuotoisuus ja ekologinen kestävyys alistetaan heikon kestävyyskäsitteen mukaisesti vaihdantaan sosiaalisten ja taloudellisten arvojen kanssa. Toiseksi vain vahvan kestävyyskäsitteen mukainen strategia mahdollistaa arvioida oikeudenmukaisuutta luonnon asettamissa raameissa, koska tällöin keskustelu eri intressiryhmien välillä kohdistuu oikeisiin, harkinnan alla oleviin kysymyksiin eli sosiaalisten ja taloudellisten arvojen keskinäiseen punnintaan.

3.1 ja 3.2 Päätaavoite ja tarkemmat tavoitteet

Strategiassa, kuten sen lopussa oleva arvio kertoo, huomioidaan reilun siirtymän edellyttämä näkemysten yhteensovittaminen sekä merkittävimpien epäoikeudenmukaisuuksien hyvittäminen, mutta selkeitä tähän liittyviä tavoitteita strategia ei sisällä. Viimeistään strategian toimenpideohjelmassa tulee kuitenkin ottaa kantaa ja hahmottaa keinoja saavuttaa ratkaisuja eri oikeudenmukaisuuden ulottuvuuksien näkökulmasta (jako-, menettelytapojen, sosiokulttuurinen ja hyvittävä oikeudenmukaisuus).

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

-

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

-

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

On erittäin kannatettavaa, että korkeatasoisen luonnon monimuotoisuutta koskevan perustutkimuksen lisäksi tutkimusrahoitusta suunnataan laajaan tieteidenväliseen yhteistyöhön kestävyysmurroksen mekanismien, niihin liittyviin tietoaukkoihin ja ohjauksen ymmärtämiseksi sekä luonnon elpymistä edistävien yhteiskunnallisten ratkaisujen tunnistamiseksi. Kestävyysmurroksen edistämisen tulisi olla huomioitu myös yliopistojen rahoitusmalleissa siten, että yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen painoarvoa lisätään.

Korkeakoulujen (ja muiden organisaatioiden) luontoposiitivisuus tulisi nostaa hiilineutraalisuustavoitteen rinnalle ja niitä tulisi edistää samanaikaisesti. Luontoposiitivisuuden saavuttamiseksi luontohaittojen tunnistaminen, laskenta, seuranta sekä ekologinen kompensatio ovat välttämättömiä. Valtio voisi tukea organisaatioita niiden luontohaittojen seurannassa kehittämällä ja ylläpitämällä luontohaittalaskennan tietokantoja, malleja ja laskennassa tarvittavia kertoimia sekä ekologisen kompensatian mekanismeja.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

-

Muita huomioita luonnoksesta

Strategian tavoitteiden toteuttamiseksi laaditut toimenpiteet kootaan yhteen toimintaohjelmaksi ja sen toimenpiteiden toteutusta ja vaikuttavuutta seurataan. Toimenpideohjelman laadinnassa strategia korostaa kansalaisyhteiskunnan, eri sidosryhmien ja elinkeinojen osallistamisen tärkeyttä ja seurannan osalta riippumattomuutta. Nämä ovat tärkeitä periaatteita mutta unohtavat tieteen ja tutkimuksen merkityksen. Sekä toimenpideohjelman laadinnassa että seurannassa on maksimaalisesti huomioitava tutkimukseen perustuva tieto strategian toteuttamisen mahdollisuuksista, keinoista ja vaikutuksista sekä osaaminen seurannan organisoinnissa. Siksi tutkimuksen merkityksen tulee tulla painokkaammin esille Strategian toteutus ja seuranta -kappaleessa.

Jo valmistelun aikana olisi varmistettava strategian toteuttamiseksi laadittavan toimintaohjelman toimenpiteiden riittävä resurssointi sekä tietopohja.

Havila Marjo

Jyväskylän yliopisto - professori Mikko Mönkkönen, matemaattis-
luonnontieteellinen tiedekunta ja asiantuntija (kestävyys ja vastuullisuus)

Ulla Helimo